

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Інститут проблем виховання НАПН України
Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв
Національний педагогічний університет ім. М.П.Драгоманова
Закарпатський інститут післядипломної педагогічної освіти
Гуманітарно-педагогічний коледж МДУ
Кафедра педагогіки музичної освіти і виконавського мистецтва МДУ
Кафедра співу, диригування та музично-теоретичних дисциплін МДУ

**МИСТЕЦЬКА ОСВІТА В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ
СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРИ
XXI СТОЛІТТЯ**

**МАТЕРІАЛИ
III Всеукраїнської науково-практичної
конференції**

Мукачево-2014

Мистецька освіта в європейському соціокультурному просторі XXI століття: Зб. матеріалів III Всеукраїнської наук.-прак. конф., Мукачеве, 13-14 березня 2014 р. – Мукачеве : МДУ, 2014. – 208 с.

Збірник містить матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції, проведеної кафедрами педагогіки музичної освіти і виконавського мистецтва та співу, диригування і музично-теоретичних дисциплін Мукачівського державного університету 13-14 березня 2014 року. До збірника увійшли тези доповідей, в яких розглянуто наступні питання: теорії та методики мистецької освіти, теоретичних й практичних аспектів мистецтвознавчих та педагогічних досліджень, сучасних процесів розвитку мистецької освіти та національного мистецтва, музично-педагогічної спадщини вітчизняних педагогів в системі сучасної освіти, ролі вищих навчальних закладів у реформуванні мистецької освіти в Україні.

Редакційна колегія:

Щербан Т.Д. – в.о. ректора МДУ, доктор психологічних наук, професор, заслужений працівник освіти України (*голова редколегії*);

Капітан Л.І. – проректор з науково-педагогічної роботи, доктор історичних наук, професор кафедри суспільних дисциплін (*заст. голови редколегії*);

Фіземі О.Й. – в.о. декана педагогічного факультету, кандидат педагогічних наук, доцент;

Качур М.М. – в.о. завідувача кафедри співу диригування та музично-теоретичних дисциплін МДУ, кандидат педагогічних наук;

Зосім О.Л. – кандидат мистецтвознавства, доцент, професор НАКККіМ;

Микуланинець Л.М. – кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри педагогіки музичної освіти і виконавського мистецтва МДУ (*відповідальна за випуск*).

Автор проекту
Комп'ютерна верстка

Качур М.М.
Дорогі Я.М.

Автори статей відповідають за достовірність і вірогідність викладеного матеріалу, за належність поданого матеріалу їм особисто, за правильне цитування джерел та посилання на них. Матеріали друкуються в авторській редакції. Думки авторів можуть не збігатись із позицією редколегії.

© Мукачівський державний університет, 2014
© Автори, 2014

СЕКЦІЯ №1.

ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Алмашій Іван Іванович

КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКА ОСВІТА ЯК ПЕРЕДУМОВА ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ МОЛОДІ

Естетичне ставлення людини до світу не має власного предмета, воно є універсальним ставленням до всього, що оточує людину, а тому естетичні знання і вміння не є чимось самостійним, вони виступають як аспект всіх знань і вмінь [2].

У кожен історичний період функцію естетичного вдосконалення особистості було особливим чином покладено на конкретні види мистецтва. У добу античності її виконували література і театр, в епоху середньовіччя – архітектура і поезія, Відродження асоціювалося з живописом та скульптурою, Новий час – з музикою та театром. На перетині XIX-XX століть виник кінематограф (синтетичний вид мистецтва), який перебрав на себе роль найефективнішого засобу естетичного виховання. XXI століття – це епоха відео та Інтернету [3].

Культурно-мистецька освіта в Україні має глибокі традиції, випробувані часом. Україна подарувала світові геніальних митців і педагогів – Григорія Сковороду, Григорія Ващенко, Василя Авраменка, Василя Кричевського, Олександра Кошиця, Бориса Гмирю, Соломію Крушельницьку, Давида Ойстраха, Володимира Горовиця, Олександра Архипенка.

У структурі сучасної культури доцільно виділити її специфічну форму – екологічну культуру, направлену, з одного боку, на звільнення людини від жорсткої природної детермінації, а з іншого – на гармонізацію відносин між суспільством та оточуючим природним середовищем. Одним із компонентів при формуванні екологічної культури молоді є ціннісний.

Тому провідне значення у процесі формування художньо-естетичних цінностей молоді належить прикладному та декоративному мистецтву, яке «є одним з найвеличніших багатств, що створило людство, і яке неможливо замінити нічим іншим, зокрема, в освіті людини, в її гуманізації». Предмети декоративно-прикладного мистецтва супроводжують людину протягом усього життя. Для кожного різною мірою вони стають духовним середовищем, в якому

РОЗВИТОК САМОСТІЙНОСТІ МУЗИЧНОГО МИСЛЕННЯ СТУДЕНТА ЯК ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА

Сучасний етап в музичному виконавстві характеризується інтенсивними пошуками можливостей оптимізації загальної музично-естетичної і водночас спеціальної професійної освіти. Актуальність цих пошуків пов'язана із всезростаючими програмовими вимогами середніх спеціальних та дошкільних і шкільних закладів. Тому завдання повноцінного музично-естетичного виховання широкого контингенту студентів вимагають детальної розробки і впровадження більш ефективних методів навчання, які дозволяють оптимально розвивати музично-художні здібності студентів різного рівня обдарованості.

У понятті «повноцінна художня майстерність», яке становить складний комплекс розвинутих і вихованих здатностей, умінь, навичок, нагромаджених теоретичних і практичних знань, умовно можна виділити три основні сфери (підсистеми), які тісно взаємозв'язані, але виконують різні функції: майстерність інтерпретації («прочитання» твору, розробка і створення індивідуальної концепції його виконання), майстерність артистичного (емоційно-образно-вольового) впливу і технічна (інструментальна) майстерність. Можна вважати, що на сьогодні досить добре розроблена й успішно застосовується методика виховання лише інструментально-технічних навичок. Дві інші сфери (підсистеми) – «техніка інтерпретування» й «техніка артистизму» поки що менше вивчені і в масовій практиці часто випадають з учбової програми. Особливо мало уваги приділяється вихованню артистизму, відчуття співтворчості з композитором.

Численні висловлювання провідних педагогів, аналіз практики кращих музикантів дозволяють зробити висновок, що повноцінне оволодіння комплексом виконавської майстерності, зокрема, специфічними інтерпретаторськими й артистичними його компонентами, можливе лише за умови максимального розвитку активності й самостійності музичного мислення виконавця, показником якої є вміння вільно працювати над твором «диригентсько-режисерським методом», тобто без допомоги інструмента.

За багатвікову історію пошуків та відкриттів у галузі музичної педагогіки її кращі представники все більше усвідомлювали значення розвитку активності і творчої самостійності музичного мислення, та його основи – внутрішнього слуху.

«Розвиток слуху – найважливіше» – таким є перше правило для молодших музикантів Р.Шумана. Відомі численні висловлювання про те, що «вся звукова картина повинна складатися в голові до того, як її передаватимуть руки» (Й.Гофман), що кожному виконавцеві слід уміти «до найменших дрібниць відтворити у себе в голові твір, який він грає» (О.Гольденвейзер), причому такий внутрішньо почутий образ, «ідеальний проект виконання» (М.Курбатов) необхідно «мислити в матеріалі», тобто таким, «яким він повинен постати у фортепіанному вигляді» (Н.Голубовська), у «специфічних ігрових відчуттях» (С.Савшинський).

Розроблена Б.Асаф'євим інтонаційна концепція розуміння музичного твору як найскладнішої системи «взаємотяжінь, що впливають одна на одну на різних відстанях і з різною силою: інтонаційних арок, що перехрещуються», дозволити намітити шляхи і прийоми виховання культури інтонаційно-смыслового розкриття музики.

Оволодіння такою культурою, як вважав Б.Асаф'єв, вимагає упертої праці кожного музиканта над розвитком інтонаційної активності свого внутрішнього слуху і у практиці навчання повинно бути предметом спеціального засвоєння.

Культура активного інтонування, яка опирається на систему теоретичних і практичних знань, є більш високим етапом розвитку музичного мислення.

Проблема мислення, надзвичайно широка і багатогранна, і в наш час є об'єктом дослідження цілого ряду наукових дисциплін: теорії, пізнання, логіки, психології, нейрофізіології, педагогіки та ін. Найчастіше мислення розглядають, як особливу форму пізнавальної психічної діяльності, як активний процес, спрямований на керування конкретною діяльністю, на розв'язання певних завдань (що виникають у діяльності), підпорядкований мотивам і меті з врахуванням умов діяльності.

Як специфічний вид розумової діяльності музично-виконавське мислення є узагальненим, складно опосередкованим і комплексним відображенням дійсності у процесі рішення конкретних виконавських завдань переведення «духовного художнього змісту з нехудожньої матеріальної системи (нотного запису) в художню».

Відтворюючи динаміку виконавських процесів, мислення студента-музиканта протікає у формі динамічних змінних підструктурних образів, найважливішим компонентом яких є музично-виконавські уявлення різних видів і модальностей. За вдалими висловленням Б.Теплова, музичний образ складає своєрідний «сплав» уявлень різного порядку. Активне осягнення

студентом-виконавцем змісту музичного твору – емоційно-художнього образу, закодованого в конкретну систему звукокомплексів та реалізованого шляхом певних рухально-технічних дій та прийомів, актуалізується у психіці виконавця у вигляді розгалуженої системи комплексних музично-виконавських уявлень. Як провідні тут виділяють три основні види музично-виконавських уявлень, а саме: уявлення конкретної звукової фактури (ладо-мелодичні, ритмічні, гармонічні), ідейно-емоційно-образні та звуко-рухальні (технологічні).

Взаємодія, взаємопроникнення, синтезування цих трьох основних видів музично-виконавських уявлень у процесі розумування, «привласнення» виконавцем даного твору приводить до конструювання його комплексного музично-виконавського образу – «ідеального проекту», який виконує спонукальну, регулюючу, орієнтуючу і контролюючу частину виконавської діяльності, забезпечуючи доцільний кінцевий результат – реальне художнє виконання.

У процесі роботи над музичним твором студенту доводиться детально вивчати й нерідко поелементно проробляти його «багатошарову систему виразових засобів» (Л.Мазель), наприклад: інтонаційну гнучкість і виразність мелодичної лінії, логіку і врівноваженість метро-ритмічної та функціонально-гармонічної структур, точність і ясність виконавських штрихів та прийомів, насиченість та конкретність поетичних образів і настроїв. При цьому залежно від конкретного завдання окремі компоненти комплексного виконавського образу – різні види музично-виконавських уявлень, потрапляючи кожного разу ніби в «фокус» уваги, стають ланівними, уточнюються, а потім редукуються і «згортаються».

Тому можна вважати, що здатність доцільно представляти виконавський образ, то комплексно, цілісно, то диференційовано, у «спектрі» того або іншого виду уявлень, тобто цілеспрямовано керувати «складом» образу, є специфічна особливість мислення музикантів-виконавців, отже, й необхідна умова успішності оволодіння виконавською майстерністю.

Принцип цілеспрямованого конструювання комплексного музично-виконавського образу шляхом поетапного опрацювання його компонентів – основних видів виконавських уявлень – може служити методологічною базою побудови конкретної методики творчого музичного виховання й навчання.

Виділено три типи побудови орієнтовної дії і відповідно три типи навчання, які закономірно приводять до певного рівня розвитку мислення студентів.

За першого типу навчання – *догматичного* – формування дії відбувається без орієнтування на всі об'єктивно необхідні умови його виконання, тобто педагогічний вплив зводиться до показу нерозчленованих готових зразків, в той час як самий хід засвоєння цих зразків залишається нерозкритим. За такої неповної орієнтовної основи загальна структура розумових дій організується повільно, шляхом неодноразових «спроб» та «помилки» і значною мірою залишається неусвідомленою, малокерованою.

За другого типу навчання – *пояснювального* – студент дістає готову повну систему орієнтирів, а саме, конкретні інструкції, знання, правила, керуючись якими він може правильно виконувати дії. При цьому дії формуються заздалегідь наміченими якістьми, мають стабільні показники, але несуть загалом відображально-репродуктивний характер.

За перших двох типів питання природи й структури предметів засвоєння не порушуються, тому вони не постають від самого початку як усвідомлена мета. Орієнтація йде лише на окремі принципи і є набором вказівок, правил, відомостей, що виступають як самостійні, незалежні одна від одної інформаційні одиниці. Так у масовому музичному навчанні орієнтування будується в основному за першим і другим типами. У більшості студентів цілісний образ – «ідеальний проект» – складається тільки в кінці розучування твору на основі усіх правил та рецептів його виконання. У самому ж тривалому процесі розучування студенти діють лише у вузькому колі окремих явищ, вимог і завдань, не усвідомлюючи їх як частину цілого. Це приводить до пасивності музичного мислення, статично-фіксованого характеру музично-виконавських уявлень.

За третього типу навчання зміст орієнтувальної основи дії змінюється докорінно. У предметі засвоєння раціонально-генетичним способом виділяються його основні структурні одиниці, розкриваються основні загальні правила й закономірності їх конструювання та поєднання, тобто будується раціонально обгрунтована модель даної діяльності. Аналіз з опорою на ці структурні одиниці і на задану модель дозволяє студентові самому конструювати окремі операції та дії, які за другим типом орієнтування він одержував у готовому вигляді. Так студент усвідомлює ґрунт, на якому побудовано той чи інший елемент, осягає його суть, чим полегшується вільне проведення його в ідеальний план. За такого навчання побудовані образи й розумові дії несуть динамічний, творчо-репродуктивний характер, що дозволяє довільно оперувати уявленнями, міняти й варіювати виконавський образ,

самостійно уточнювати й упорядковувати тканину музичного образу, закріплювати необхідні зв'язки між слухом, емоцією, знанням та рухом.

Сухачька Леся Михайлівна

СПЕЦИФІКА ФОРМУВАННЯ ХОРОВОГО РЕПЕРТУАРУ В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ПЕДАГОГА-МУЗИКАНТА

Формування хорового репертуару – це творчий процес, який органічно входить в повсякденну діяльність керівника хору і вимагає неабияких знань і умінь. Його формування у спеціаліста виробляється роками в результаті довгої, цілеспрямованої роботи. Педагог (керівник хору) повинен керуватися багатьма правилами та принципами, знати закони сприйняття виконавцями тих чи інших музичних творів, вміти моделювати музичний матеріал для занять і виступів, знати закономірності розвитку вокально-хорової техніки, реагувати на нові тенденції у хоровій музиці. Водночас вибір репертуару це складний процес в якому поєднуються культура керівника хору його педагогічний і музичний досвід.

Як відомо, репертуар становить основу всієї творчої роботи колективу. Він забезпечує повноцінний музичний розвиток кожного учасника хору, формує його культуру.

Чим же керуватися керівнику хору у підборі репертуару?

До репертуару хорових колективів повинні входити твори композиторів-класиків, сучасних авторів, народні пісні різні за жанрами, змістом, характером, засобами музичної виразності, високохудожніми і цікавими для виконавців, педагогічно доцільними.

Твори необхідно вибирати з тим розрахунком, щоб вони відповідали «внутрішній зрілості» виконавців і їхній музичній підготовці. Основою навчального матеріалу повинні стати твори, цінність яких перевірена виконавською і педагогічною практикою.

Українські народні пісні є важливим елементом у формуванні хорового репертуару, вони допомагають керівнику хору виявляти індивідуальні здібності кожного учасника. Різноманітність її видів, жанрів дає можливість виконавцям через художній образ відчуті і зрозуміти минуле свого народу, його думи і прагнення, які знайшли яскраве відображення в образах та інтонаціях народної

ЗМІСТ

**СЕКЦІЯ №1
ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ:
ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

Алмашій Іван Іванович. Культурно-мистецька освіта як передумова екологічної культури молоді.....	3
Багрич Вікторія Романівна. Розвиток вокальних навичок майбутніх педагогів-музикантів у процесі вивчення диригентсько-хорових дисциплін	4
Барвік Сергій Григорович. Удосконалення інструментально-виконавської підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва.....	7
Білашинець Тетяна Євгенівна. Вивчення творчості закарпатських композиторів як складова професійної компетентності майбутніх вчителів музичного мистецтва.....	10
Богдан Тетяна Михайлівна. Розвиток творчих здібностей учнів на уроках музичного мистецтва.....	14
Буркало Наталія Людвіківна. Ескізна форма вивчення музичних творів як ефективний засіб активізації творчої діяльності студентів.....	16
Гальовчик Марина Михайлівна. Вокальна техніка у створенні музичного образу в піснях, аріях та романсах.....	20
Дуда Тетяна Іванівна. Музично-виконавська діяльність: сучасні підходи до розвитку творчої особистості дитини в танцювально-руховій діяльності.....	24
Ігнац Рената Юрійвна. Проблема підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва до музично-просвітницької діяльності.....	27
Ісаченко Наталія Василівна. Дидактичні особливості навчання вокально-джазової імпровізації студентів в процесі фахової підготовки....	29
Кабаци Ольга Дмитрівна. Роль ансамблевої гри у реалізації принципів розвиваючого навчання майбутнього вчителя музичного мистецтва.....	31
Качур Мирослава Михайлівна. Формування професійних компетентностей майбутніх вчителів музичного мистецтва.....	34
Коваленко Людмила Олегівна. Формування вокальних умінь учнів старших класів в умовах позакласної роботи.....	36
Лалак Наталія Володимирівна. Музика як один із засобів адаптації дітей з особливими освітніми потребами.....	38
Ленд'єл-Сяркевич Антоніна Антонівна. Шляхи підготовки вчителя музики до роботи з дітьми, які зазнали насильства.....	40

Луценко Марія Ярославівна. Значення музично-теоретичного аналізу в процесі підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва.....	44
Новосядла Грина Степанівна. Нові педагогічні технології у сучасній початковій фортепіанній освіті України.....	46
Пастушок Тарас Васильович. Дихальний акт та його вплив на інтонаційну чіткість виконавської майстерності.....	49
Пуйова Валентина Іванівна. Розвиток самостійності музичного мислення студента як педагогічна проблема.....	51
Суहाцька Леся Михайлівна. Специфіка формування хорового репертуару в процесі підготовки педагога-музиканта.....	55
Тарновецька Ганна Янівна. Формування самостійності майбутнього вчителя музики в класі основного інструменту.....	58
Чайко Каріна Яношівна. Формування професійно-етичної культури майбутнього вчителя початкової школи в процесі фахової підготовки.....	62
Хома Ольга Михайлівна. Формування культури мовлення у майбутніх учителів початкової школи як складової загальної культури.....	65
Шереш Наталія Михайлівна. Духовна культура майбутнього вчителя як складова його професійної майстерності.....	67
Щербан Ольга Іванівна. Розвиток інформаційно-комунікативних умінь майбутніх викладачів вокалу.....	70

СЕКЦІЯ №2

ФІЛОСОФІЯ, МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО, ОСВІТА В XXI СТОЛІТТІ:
ІНТЕГРАЦІЙНІ ТЕНДЕНЦІЇ

Асталаш Габрієла Ласлівна. Фортепіанна виразовість у системі сучасної виконавської лексики.....	74
Афоніна Олена Сталівна. Вивчення феномену «подвійного кодування» в науковій літературі.....	76
Василинка Марія Іванівна, Пилипчинець Вікторія Іванівна. Роль авторських та народних казок в музично-естетичному вихованні учнів молодшого шкільного віку.....	79
Гаснюк Вероніка Василівна. Особливості методики реалізації взаємодії українських і угорських мистецьких традицій на уроках музики.....	83
Жабляк Марія Дмитрівна. Естетизація виховного середовища засобами пісенної творчості Т.Г. Шевченка.....	85
Ільтьо Галина Федорівна. Гуманістична спрямованість як чинник професійної соціалізації особистості.....	89
Капітан Лариса Іванівна. Шевченкове слово в контексті розвитку історичної пам'яті українського народу.....	90

Кізяк Марія Юрївна. Професійна підготовка фахівців у Закарпатському художньому інституті: традиції і сьогодення.....	94
Міщур Тетяна Леонідівна. Культурні аспекти трансформацій українського соціуму.....	96
Неведрова Свгенія Миколаївна. Роль гармонического аналізу в підготовці професійного музиканта.....	98
Опарик Лариса Миколаївна. Типологічні аспекти міжособистісного спілкування у процесі фортепіанного навчання.....	101
Павельчук Іванна Андріївна. Культурно-мистецькі практики в контексті постімпресіоністичного дискурсу на території України другої половини ХХ століття.....	103
Попович Наталія Михайлівна. Специфіка впливу глобалізаційних процесів на розвиток неперервної освіти.....	106
Приходько Анна Володимирівна. Проблема сприйняття музичного авангарду: ступінь дослідженості.....	108
Ребрик Наталія Йосифівна. Особливості творчої методичної діяльності викладача літератури в мистецькому закладі.....	111
Росул Тетяна Іванівна. Біографія як соціокультурний вимір історії.....	113
Скляренко Оксана Андріївна. Творчі методи українських майстрів у виготовленні народної ляльки.....	116
Степанова Людмила Павлівна, Степанов Андрій Миколайович, Степанов Володимир Андрійович. Колективне музикування в сім'ї – основа домашньої музичної освіти.....	118
Фізер Вікторія Семенівна. Редакції клавірних сонат Й.Гайдна як відбиття виконавських традицій і стилів.....	120
Чорнобай Мирослава Юрївна. Піаністи-композитори з України у системі фахового музичного виконавства та освіти Франції.....	123
Ходанич Лідія Петрівна. Енергетика художнього образу як емоційний виклик.....	125
Ходанич Михайло Петрович. Художньо-образна система у пластичному різьбярстві Марії та Михайла Іванча.....	129
Шульгіна Валерія Дмитрівна, Яковлев Олександр Вікторович. Комп'ютерні технології: класифікація програмного забезпечення.....	132

СЕКЦІЯ №3

КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКА ПАМ'ЯТЬ СУЧАСНОЇ УКРАЇНИ

Буркало Степан Михайлович. Музичне життя Мукачева до 1944 року на сторінках місцевої періодичної преси.....	135
---	-----

Виговська Неля Володимирівна. Діяльність видатних виконавців-педагогів С.Крушельницької та О.Мишуги у становленні українського вокального мистецтва XIX – XX ст.....	138
Волощук Аліна Володимирівна. Особливості східноєвропейської декоративної кераміки XX ст.....	141
Горенко Лариса Іванівна. Декларація про державний суверенітет України та проголошення принципів незалежності української держави (до 25-річчя прийняття Верховною Радою Української РСР Декларації про державний суверенітет України 16 липня 1990 року).....	143
Гусар Дзвіна Олексіївна. Європейська спрямованість західноукраїнської освітньої парадигми в першій половині XX ст.....	147
Данканич Ганна Михайлівна. Виконавська діяльність Андрія Алексика у світлі міжкультурних зв'язків України та Росії.....	150
Жишкович Мирослава Андріївна. Львівська вокальна школа: шлях у часі й просторі.....	152
Задорожний Ігор Зенонович. Маргінальні записи друкованих нотолінійних ірмологіонів XVIII-XIX століть.....	155
Зосім Ольга Леонідівна. Духовна пісня книжного походження у системі церковної та народної культури.....	159
Керечанин Стелла Юліївна. Вітчизняна система музично-естетичного виховання кінця XIX – початку XX століття.....	162
Корнютяк Анастасія Олександрівна. Вокально-методичні засади у педагогічній діяльності Павла Кармалюка.....	164
Лях Марина Степанівна. Сучасні вимоги педагогічної освіти до підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва.....	166
Майборода Ірина Омелянівна. Виховне значення творчої спадщини Т.Г.Шевченка.....	169
Микуланинець Леся Михайлівна. Ужгородське музичне училище в розвитку мистецької освіти Закарпаття другої половини XX століття.....	171
Небесник Іван Іванович. Етапи розвитку вищої художньої освіти на Закарпатті.....	174
Пчелінцева Любов Іванівна. Художній світ творів Оксани Забужко.....	176
Ровжа Беата Степанівна. Сильові особливості творчості Левка Ревуцького.....	179
Романенко Світлана Афанасіївна. Основні тенденції розвитку дитячих театрів в Україні кінця XX – початку XXI століть в роботах дослідників..	182
Теличко Віктор Федорович. Композиторське навчання в Закарпатті в другій половині XX – початку XXI століття.....	184

Теличко Тетяна Юріївна. Фортепіанні твори сучасних українських композиторів для дітей та юнацтва.....	187
Токар Юнона Юріївна. Виконавські вказівки у нотних текстах фортепіанної музики з огляду їх історичного розвитку.....	189
Ходанич Петро Михайлович. Художній образ Закарпаття в зарубіжній літературі першої половини XX століття.....	192
Хомин Маріанна Ярославівна. Педагогічні ідеї Василя Верховинця – важливий потенціал вирішення проблем сучасного дошкільного виховання.....	195
ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ.....	198

Лущова

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції

**"МИСТЕЦЬКА ОСВІТА В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ
СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРИ XXI СТОЛІТТЯ"**

13-14 березня 2014 р.

Автор проекту *Качур М.М.*

Комп'ютерна верстка *Дорогі Я.М.*

Здано в набір до друку 31.03.2014 р.
Формат 148/210. Папір офсетний. Друк на різнографі.
Гарнітура Times New Roman
Тираж 300 прим.

Оригінал –макет виготовлено
в редакційно-видавничому відділі
Мукачівського державного університету
89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26
Телефон/факс (03131) 2-11-09
© Мукачівський державний університет, 2014